

“Anayasa Mahkemesine başvurusu gerektiğini öngören Anayasanın 152. maddesi ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesini Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 40. maddesi gereğince 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa, 6719 sayılı Yasa ile eklenen geçici 20. maddenin “(1) kurum kararlarına uygun şekilde tahakkuk ettirilmiş, dağıtım, sayaç okuma, perakende satış hizmeti, iletim ve kayıp kaçak bedelleri ile ilgili olarak açılmış olan her türlü ilamsız icra takibi, dava ve başvurular hakkında 17. madde hükümleri uygulanır.” ibareli fıkrasının Anayasanın 2, 13, 36. ve 40. maddelerine aykırı olması nedeniyle söz konusu madde hükmünün somut norm denetiminin yapılması için Anayasa Mahkemesine başvurulması talebidir.

Açıklamalar :

Eldeki dava dosyası, elektrik dağıtım şirketinin abonesinden kayıp-kaçak bedeli, dağıtım, sayaç okuma, perakende satış hizmeti, iletim bedeli ve benzeri kalemler adı altında tahsilat yaptığı ve yapılan bu haksız tahsilatların sebepsiz zenginleşme hükümlerince dağıtım şirketinden geri alınması (iadesi) istemine ilişkindir.

Elektrik dağıtım hizmetlerinin TEKEL niteliğinde yürütülen bir hizmet olduğu tartışmasız olup, bu durum yüksek yargı kararları ile de kabul edilmiştir. Bu nedenle tüketicilerin (sanayi, ticari ve mesken) alternatif bir aboneliği yapma ve hizmet alma olanağı bulunmamaktadır.

Kayıp-kaçak bedeli, sayaç okuma bedeli, perakende satış hizmet bedeli, iletim sistemi, kullanım ve dağıtım bedelinin, dağıtım şirketleri tarafından tüketicilerden (sanayi, ticari ve mesken) alınmasına yönelik tebliğ, yasanın açık ve net olarak düzenlenmediği soyut ve genel bir yetkiye dayanarak yönetmelik ve kurul kararına dayanılarak çıkarılmıştır. Bu tebliğin uygulanmasıyla elektrik enerjisi kullanan herkese aktif kullanım dışında ek bir mali yük getirmektedir. Buna karşın Anayasanın Md. 73’ göre; vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Konuya ilişkin olarak YHGK ve Yargıtay 3. H.D., istikrar kazanmış kararlarında, 6446 sayılı Yasanın verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan EPDK karar ve tebliğlerine göre alınan kayıp-kaçak bedeli, sayaç okuma bedeli, perakende satış hizmet bedeli, iletim sistemi, kullanım ve dağıtım bedelinin birer mali yükümlülük olduğu, bu yükümlülüklerin yasa ile konulması gerektiği, ayrıca hangi hizmetin karşılığında ne kadar ödenmesinin bilinmesinin gerektiği, başka kişiler tarafından kaçak kullanmak suretiyle kullanılan elektrik bedellerinin kurallara uygun davranan abonelerden tahsil yoluna gidilmesi hukuk devleti ve adalet düşüncesiyle bağdaşmadığı tespitinde bulunmuştur.

Konuya ilişkin yasal düzenlemeleri incelediğimizde; 17.06.2016 tarih ve 29745 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6719 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 26. maddesi ile 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’na geçici 20. madde eklenmiştir.

6446 sayılı Yasaya eklenen geçici 20. maddeye göre: “Kurum kararlara uygun şekilde tahakkuk ettirilmiş dağıtım, sayaç okuma, perakende satış hizmeti, iletim ve kayıp-kaçak bedelleri ile ilgili açılmış olan her türlü ilamsız icra takibi dava ve başvurular hakkında 17. madde hükümleri uygulanır.”

6719 sayılı Yasanın 21. maddesi ile 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunun 17. maddesinin 1, 3 ve 4. fıkraları ile 6. fıkrasının (a, ç, d, f) bentleri değiştirilmiş, bu değişiklik ile Elektrik Piyasası Yasasındaki bağlantı tarifeleri, dağıtım tarifeleri, perakende satış tarifeleri ve son kaynak tedarik tarifesi tanımları yapılmış, tüketiciye yansıtılacak bedeller belirlenmiş, bunlara ilişkin usul ve esaslar açıklanmıştır. Ayrıca 6719 sayılı Yasanın 15. maddesi ile 6446 sayılı Yasanın 3. maddesinde yapılan değişiklik ile kayıp-kaçak tanımı yapılmıştır.

Yargıtay 3. HD. ve YHGK'nın istikrar kazanmış kararları, elektrik aboneleri sözleşmeleri kapsamında, dağıtım şirketleri tarafından tahakkuk ettirilen faturalar içerisinde yer alıp yasa gereği tahsil edilen Belediye Vergisi, TRT Payı ve Enerji Fonu dışında kalan "Kayıp-kaçak bedeli, sayaç okuma bedeli, perakende satış hizmet bedeli, iletim sistemi, kullanım ve dağıtım bedeli ve benzer adlar altında tahsil edilen bedellerin sebepsiz zenginleşme hükümlerince tahsil eden taraftan alınabileceği yönündedir."

Yargıtay 3. HD. ve YHGK, TRT Payı, Belediye Vergisi ve Enerji Fonu bedellerinin yasal düzenleme ile yapılmış olduğu, bunun dışında ve fatura ile birlikte tahsil edilen bedellerin yasal dayanağının olmadığı, bunun da Anayasanın 73. maddesine aykırı olduğuna karar vermiştir.

6719 sayılı Yasa ile 6446 sayılı Yasada yapılan değişiklik ve bu yasaya eklenen geçici 20. maddeye göre EPDK kararlarına uygun şekilde tahakkuk ettirilmiş dağıtım, sayaç okuma, perakende satış hizmeti, iletim ve kayıp-kaçak bedelleri ile ilgili olarak açılmış olan her türlü ilamsız icra takibi, dava ve başvurular hakkında 6446 sayılı Yasanın 17. madde hükümleri uygulanacaktır.

Bu düzenlemeye göre 6446 sayılı Yasaya eklenen geçici 20. madde, görülmekte olan dava ve takipler için de uygulanacak, hatta yasanın yürürlüğe girmesinden önce tahsil edilmiş olan bedellerden dolayı da dava açılması halinde geçici 20. madde hükümleri uygulanacaktır.

Geçici 20. maddedeki düzenleme, 6719 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce, EPDK'ca alınan kararlara göre tahakkuk ve tahsil edilen faturalardan dolayı, bu tahakkuk ve tahsillerden EPDK kararlarına uygun olduğu kabul edilerek, yasanın uygulanmasına devam eden dava ve bundan sonra açılacak davalar için de uygulama yolunu açmıştır.

Bu kapsamda, bireyin dava ve hak arama özgürlüğünü engelleyici nitelik taşıyan ve adil yargılama hakkının özünü zedeleyici özellik taşıyan bu yasal düzenleme Anayasanın 2, 13, 36 ve 40. maddelerine aykırıdır.

Konu öncelikle Anayasanın maddelerine aykırılık yönünden ele alınıp incelenmesini talep ediyoruz.

Anayasamızın 2. maddesine göre "Türkiye Cumhuriyeti demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir."

Anayasanın 2. maddesinde, cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti; insan haklarına dayanan bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemlerin hukuka uygun olan, her alanda bir hukuk düzeni kurup bunun geliştirerek sürdüren, konulan kurallarda adalet ve hakkaniyet ölçülerini göz önünde tutan hakların elde edilmesini kolaylaştıran, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalar ile kendini

bağlı sayan, yargı denetimine açık ve hak arama özgürlüğünün önündeki engelleri kaldıran devlettir. Adil yargılanma hakkı anayasalarda açıkça tanınsın veya tanınmasın Anayasamızın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti kavramı bu temel hakkın içeriğini dolduran haklar ve ilkeleri hukuk sistemlerinin bir parçası haline getirmeyi zorunlu kılmaktadır.

Anayasamızın 36. maddesine göre “herkes meşru vasıta ve yollarda faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkında sahiptir.” Anayasamızın 36. maddesinde hak arama özgürlüğünün yasa ile sınırlanabilmesine yönelik bir düzenlemeye yer verilmemiş, sınırlama sebebi öngörülememiş, böylece yasa koyucuya sınırlama yetkisi verilmemiştir.

Anayasamızın 40. maddesine göre, “Anayasayla tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden yetkili makama başvurma imkanının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir.”

Bu hükümlerle güvence altına alınan dava yoluyla hak arama özgürlüğü, bir temel hak niteliği taşımanın ötesinde, diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en ekili güvencelerden birini oluşturmaktadır. Kişinin uğradığı bir haksızlığa veya zarara karşı kendisini savunabilmesi ya da maruz kaldığı bir haksız uygulama ve işleme karşı haklılığını ileri sürüp kanıtlayabilmesini en etkili ve güvenceli yolu yargı mercileri önünde dava hakkı tanınması adil yargılamanın ön koşulunu oluşturur. Kendisinden haksız bir tahsilat yapılmasından dolayı açılmış bir davanın çıkarılan bir yasa ile engellenmesi hak arama özgürlüğünü engelleyici nitelik taşımaktadır.

Anayasanın 13. maddesinde temel hak ve özgürlüklerinin özüne dokunulmaksızın yalnızca anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak yasa ile sınırlanabileceği, bu sınırlamaların anayasanın özüne ve ruhuna, demokratik toplum düzenin ve hukuk devleti gerekleri ve özgürlüklerine aykırı olamayacağı belirtilmiştir.

6719 sayılı Yasanın 26. maddesi ile 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa eklenen geçici 20. maddenin “ Kurul kararlarına uygun şekilde tahakkuk ettirilmiş dağıtım, sayaç okuma, perakende satış hizmeti, iletim ve kayıp kaçak bedelleri ile ilgili olarak açılmış olan her türlü ilamsız icra takipleri, dava ve başvurular hakkında 17. madde hükümleri uygulanır.” ibaresi Anayasanın 2, 13, 36 ve 40. maddelerine aykırı düşmektedir.

Sonuç ve İstem : Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1. Bir davaya bakmakta olan mahkemenin uygulanacak bir kanunun veya KHK hükümlerinin Anayasaya aykırı görmesi durumunda, gerekçeli kararı ile Anayasa Mahkemesine başvurması gerektiğini öngören Anayasanın 152. maddesi ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesini Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 40. maddesi gereğince, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa, 6719 sayılı Yasa ile eklenen geçici 20. maddenin “(1) kurum kararlarına uygun şekilde tahakkuk ettirilmiş, dağıtım, sayaç okuma, perakende satış hizmeti, iletim ve kayıp kaçak bedelleri ile ilgili olarak açılmış olan her türlü ilamsız icra takibi, dava ve başvurular hakkında 17. madde hükümleri uygulanır.” ibareli fıkrasının, Anayasanın 2, 13, 36 ve 40. maddelerine aykırı olduğu görüşü ile yasa maddesinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmasına; Mahkemenizin dava dosyasının onaylı bir örneğinin Anayasa Mahkemesine gönderilmesine;

Esas Sayısı : 2016/173

Karar Sayısı : 2016/166

2. Yargılamanın Anayasa Mahkemesince yapılan yargılamada verilecek karara kadar bekletilmesine,

3. Sayın Mahkemeniz aksi kanaatte ise İstanbul 5. Asliye Ticaret Mahkemesi 2015/1121 esas sayılı dosya üzerinden aynı iddialar nedeniyle somut norm denetimi yapılması için Anayasa Mahkemesine başvurmuş olmasından dolayı, bu başvuru sonucunun beklenilmesine karar verilmesini arz ve talep ederiz.”